ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 30.5.2011
COM(2011) 284 τελικό

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Έβδομη έκθεση για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 866/2004 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, και την κατάσταση που συνεπάγεται η εφαρμογή του κατά την περίοδο από 1ης Μαΐου έως Δεκέμβριο 2010

{SEC(2011) 596 τελικό}

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Έβδομη έκθεση για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 866/2004 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, και την κατάσταση που συνεπάγεται η εφαρμογή του κατά την περίοδο από 1ης Μαΐου έως Δεκέμβριο 2010

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 866/2004 του Συμβουλίου για το καθεστώς βάσει του άρθρου 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 10 της πράξης προσχώρησης[1] (εφεξής: κανονισμός για την πράσινη γραμμή, ΚΠΓ) άρχισε να ισχύει την 1η Μαΐου 2004. Ο κανονισμός αυτός ορίζει τους όρους εφαρμογής των διατάξεων της νομοθεσίας της ΕΕ για την κυκλοφορία των προσώπων, των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών διαμέσου της Γραμμής που χωρίζει τις περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας που βρίσκονται εκτός του αποτελεσματικού ελέγχου της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας και τις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο αυτό. Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα των κανόνων αυτών, η εφαρμογή τους επεκτάθηκε στο εδαφικό όριο μεταξύ των περιοχών αυτών και της ανατολικής Περιοχής Κυρίαρχων Βάσεων του Ηνωμένου Βασιλείου (ΑΠΚΒ).[2]

Κατά τα προηγούμενα έτη η έκθεση εκάλυπτε την περίοδο από την 1η Μαΐου ενός δεδομένου έτους έως τις 30 Απριλίου του επόμενου. Για πρακτικούς λόγους αποφασίστηκε η περίοδος αναφοράς να ευθυγραμμίζεται με το ημερολογιακό έτος (δηλ. να χρησιμοποιούνται ετήσια στατιστικά στοιχεία). Η παρούσα έκθεση καλύπτει συνεπώς την περίοδο 1 Μαΐου 2010 - 31 Δεκεμβρίου 2010 αντί για την περίοδο 1 Μαΐου 2010 - 30 Απριλίου 2011. Για τη σύγκριση χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία της περιόδου από 1 Μαΐου 2009 - 31 Δεκεμβρίου 2009.

Κατά την περίοδο αναφοράς, η Επιτροπή δεν πρότεινε καμία τροποποίηση στον κανονισμό ούτε εξέδωσε νέες αποφάσεις περί μέτρων εφαρμογής.

Στις 14 Οκτωβρίου 2010, εγκαινιάστηκε από τους ηγέτες των δύο κοινοτήτων και με τη συμμετοχή του επιτρόπου κου Füle και των εκπροσώπων των Ηνωμένων Εθνών, το νέο σημείο διέλευσης Κάτω Πύργος-Καραβοστάσι[3] (γνωστό επίσης και ως σημείο διέλευσης Λιμνίτης/Yeşilırmak). Η συνεισφορά της ΕΕ στην αναβάθμιση της οδικής σύνδεσης αυτών των δύο χωριών ανήλθε σε 2,5 εκατ. ευρώ.

Η Επιτροπή συνέχισε τον εποικοδομητικό διάλογο σε επίπεδο ομάδων εργασίας με τις αρμόδιες αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας και τη διοίκηση της Περιοχής Κυρίαρχων Βάσεων (ΠΚΒ) όσον αφορά την εφαρμογή του κανονισμού.

---

1 ΕΕ L 161 της 30.4.2004, σ. 128. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 587/2008 του Συμβουλίου (ΕΕ L 163 της 24.6.2008, σ.1) – γνωστός ως "κανονισμός για την πράσινη γραμμή".

2 Βλ. 3η αιτιολογική σκέψη του κανονισμού για την πράσινη γραμμή.

3 Σημείο διέλευσης όπως ορίζεται στο παράρτημα 1 του κανονισμού για την πράσινη γραμμή.

1. ΔΙΕΛΕΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

1.1. Διέλευση σε εγκεκριμένα σημεία διέλευσης

Ο κανονισμός θεσπίζει ένα σταθερό νομικό πλαίσιο για την ελεύθερη κυκλοφορία των Κυπρίων, άλλων υπηκόων της ΕΕ και υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι διασχίζουν την πράσινη γραμμή (εφεξής «Γραμμή») στα εγκεκριμένα σημεία διέλευσης. Σημειώθηκε ελαφρά μείωση του αριθμού των Ελληνοκυπρίων που διέσχισαν τη γραμμή, επιβεβαιώνοντας την τάση που παρατηρήθηκε κατά την προηγούμενη περίοδο αναφοράς. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κυπριακής Δημοκρατίας, 415.155 (έναντι 489.487) Ελληνοκύπριοι σε 120.673 οχήματα (έναντι: 126.029) διέσχισαν τη γραμμή από τις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης για να μεταβούν στο βόρειο τμήμα της Κύπρου και 738.337 (έναντι 825.824) Τουρκοκύπριοι σε 254.070 οχήματα (έναντι: 300.132) διέσχισαν τη Γραμμή από το βόρειο τμήμα της Κύπρου για να μεταβούν στις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης κατά την περίοδο αναφοράς.[4]

Εντούτοις, ο αριθμός πολιτών της ΕΕ (πλην Κυπρίων) και υπηκόων τρίτων χωρών που διασχίζουν την Γραμμή μειώθηκε κατά 56%, γεγονός που συνιστά αντιστροφή της τάσης που είχε παρατηρηθεί κατά την προηγούμενη έκθεση. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Αστυνομίας Κύπρου, κατά την περίοδο αναφοράς πραγματοποιήθηκαν άλλες 449.861 διελεύσεις πολιτών της ΕΕ (πλην Κυπρίων) και υπηκόων τρίτων χωρών (έναντι 1.014.275). Το 68% αυτών των διελεύσεων (303.820) έγιναν στο σημείο διέλευσης πεζών της οδού Λήδρας που έχει ανοίξει από τον Απρίλιο 2008. Στο σημείο διέλευσης πεζών της οδού Λήδρας εξακολούθησαν να πραγματοποιούνται οι περισσότερες διελεύσεις μη Κυπρίων (κυρίως τουριστών) κατά την περίοδο αναφοράς.

Τα προαναφερόμενα στοιχεία της Αστυνομίας Κύπρου, ωστόσο, δεν περιλαμβάνουν τα πρόσωπα και τα οχήματα που διέσχισαν τη Γραμμή από τα σημεία διέλευσης του *Περγάμου* και των *Στροβιλίων*, από το βόρειο τμήμα της Κύπρου προς την ΠΚΒ.[5] Η διοίκηση της ΠΚΒ δεν τηρεί λεπτομερή στοιχεία για αυτά τα δύο σημεία διέλευσης. Ωστόσο, η διοίκηση της ΠΚΒ εκτιμά ότι, βάσει πληροφοριών που έδωσαν οι τουρκοκυπριακές πηγές, περίπου 66.000 Ελληνοκύπριοι διέσχισαν τη Γραμμή για να μεταβούν στο βόρειο τμήμα της Κύπρου και 416.000 Τουρκοκύπριοι διέσχισαν τη Γραμμή για να μεταβούν στην ΠΚΒ. Οι διαθέσιμες πληροφορίες δεν αναφέρουν εάν αυτοί οι Τουρκοκύπριοι μετέβησαν εν συνεχεία από την ΠΚΒ στις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης.

Ο αριθμός των υπαλλήλων της Αστυνομίας Κύπρου που εργάζονται απευθείας στα σημεία διέλευσης μειώθηκε από 67 το 2008 σε 63 το 2009 και σε 59 το 2010. Λόγω της διάνοιξης του νέου σημείου διέλευσης Λιμνίτης (14/10/2010), ο αριθμός αυτός αυξήθηκε σε 73. Δεν αναφέρθηκαν σημαντικά επεισόδια όσον αφορά τις καθημερινές διελεύσεις της Γραμμής.

1.2. Λαθρομετανάστευση διαμέσου της πράσινης γραμμής και άσυλο

Τα στοιχεία της Αστυνομίας Κύπρου δείχνουν ότι, από τον Μάιο έως τον Δεκέμβριο 2010, σημειώθηκε περαιτέρω μείωση της λαθρομετανάστευσης διαμέσου της Γραμμής από το βόρειο τμήμα της Κύπρου προς τις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης.

---

[4] Οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν κρατούν στοιχεία σχετικά με την επιστροφή Ελληνοκυπρίων στις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης ή την επιστροφή Τουρκοκυπρίων στο βόρειο τμήμα της Κύπρου (βλ. παράρτημα VII).

[5] Ο ΚΠΓ δεν προβλέπει την υποχρέωση υποβολής στοιχείων για τις κινήσεις αυτές.

Κατά τους 8 αυτούς μήνες, συνελήφθηκαν 1.196 λαθρομετανάστες στις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης (εξαιρουμένων εκείνων στους οποίους δεν επετράπη η είσοδος στα σημεία διέλευσης της πράσινης γραμμής). Κατά την προηγούμενη δωδεκάμηνη περίοδο αναφοράς συνελήφθησαν 2.546 λαθρομετανάστες[6]. Κανένας λαθρομετανάστης δεν πέρασε απευθείας στις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης και 13 πέρασαν μέσω της ανατολικής ΠΚΒ, γεγονός που ανέβασε τον συνολικό αριθμό των συλληφθέντων λαθρομεταναστών σε 1.209. Η Αστυνομία Κύπρου ανέφερε ως πιθανή αιτία την μείωση των δυνατοτήτων απασχόλησης λόγω της οικονομικής επιβράδυνσης στην Κύπρο. Η πλειονότητα των συλληφθέντων λαθρομεταναστών ήσαν πολίτες της Συρίας, των κατεχόμενων παλαιστινιακών εδαφών και του Ιράν (παράρτημα VIII). Οι λαθρομετανάστες συλλαμβάνονται κατά κανόνα κατά τη διενέργεια ελέγχων κατά μήκος της πράσινης γραμμής και σε αερολιμένες όταν επιδιώκουν να εγκαταλείψουν την Κύπρο. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών που ζητούν διεθνή προστασία εντοπίζονται κατά κανόνα στα αστυνομικά τμήματα όταν υποβάλλουν αίτηση ασύλου.

Οι εκτιμήσεις της Αστυνομίας Κύπρου σχετικά με τη διαδρομή που ακολουθούν οι λαθρομετανάστες για να εισέλθουν στις περιοχές οι οποίες τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης βασίστηκαν στα κριτήρια που εφαρμόστηκαν κατά τα προηγούμενα έτη, κυρίως σε έγγραφα (θεωρήσεις, σφραγίδες εισόδου/εξόδου από την Τουρκία ή "θεώρηση" ή "άδεια διαμονής" της "Τουρκικής Δημοκρατίας Βορείου Κύπρου" ("ΤΔΚΒ") σε διαβατήρια), δηλώσεις των ίδιων των μεταναστών, καθώς επίσης και σε άλλα αποδεικτικά στοιχεία, όπως έλλειψη εγγράφων ταυτότητας, τουρκοκυπριακές εφημερίδες και τουρκικά χαρτονομίσματα.

Αίτηση ασύλου υπέβαλαν στην Κυπριακή Δημοκρατία 617 άτομα (59,6%). Οι διαδικασίες χορήγησης ασύλου που καθιερώθηκαν κατά την προηγούμενη περίοδο αναφοράς κατέστησαν δυνατή τη συντόμευση της διαδικασίας από 6 σε 3 μήνες. Κατά την περίοδο αναφοράς δεν χορηγήθηκε καθεστώς πρόσφυγα σε κανένα πρόσωπο που εισήλθε στις περιοχές οι οποίες τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης[7].

Οι περισσότεροι λαθρομετανάστες φθάνουν στις περιοχές οι οποίες τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης μέσω της Τουρκίας και του βόρειου τμήματος της Κύπρου. Η Αστυνομία Κύπρου ανέφερε επίσης περιπτώσεις μεταναστών οι οποίοι αφίχθησαν στην Κυπριακή Δημοκρατία με αλιευτικά και ταχύπλοα σκάφη αποβιβαζόμενοι συνήθως στις ανοιχτές παράλιες περιοχές βορείως της Αμμοχώστου.

Τα δρομολόγια του πορθμείου Λατάκιας (Συρία) – Αμμοχώστου δεν ήσαν τακτικά: πραγματοποιήθηκαν 14 δρομολόγια από τις 7 Ιουνίου έως τις 16 Σεπτεμβρίου 2010. Κατά την περίοδο αυτή, περίπου 491 άτομα (κατά πλειονότητα Σύροι) χρησιμοποίησαν το πορθμείο για να μεταβούν στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, αποφεύγοντας τη διέλευση μέσω Τουρκίας. Οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας υποψιάζονται ότι μεγάλος αριθμός λαθρομεταναστών ακολούθησε αυτή τη διαδρομή. Οι αρχές καλούν διαρκώς την κυβέρνηση της Συρίας να καταργήσει αυτή τη σύνδεση με το πορθμείο, δεδομένου ότι το λιμάνι της Αμμοχώστου έχει κηρυχτεί κλειστό από την κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Δεν υπάρχουν ακριβή στοιχεία για τον αριθμό των ατόμων που αποπέμφθηκαν στα σημεία διέλευσης.

---

[6] Δεν υπάρχουν στοιχεία επί οκταμήνου βάσεως για την περίοδο Μάιος-Δεκέμβριος 2009

[7] Σε αρκετά πρόσωπα που εισήλθαν στις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης κατά την προηγούμενη περίοδο αναφοράς χορηγήθηκε το καθεστώς πρόσφυγα κατά την τρέχουσα περίοδο αναφοράς.

Δεν υπάρχει απευθείας συνεργασία μεταξύ των τουρκοκυπριακών και των ελληνοκυπριακών αστυνομικών/μεταναστευτικών υπηρεσιών. Ωστόσο, εκπρόσωποι των δύο κοινοτήτων πραγματοποιούν συναντήσεις στο πλαίσιο της δικοινοτικής τεχνικής επιτροπής για το έγκλημα και για εγκληματικά θέματα που λειτουργεί υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, τα γραφεία της οποίας βρίσκονται στην ουδέτερη ζώνη, στους χώρους του πρώην αεροδρομίου της Λευκωσίας. Η τεχνική επιτροπή για το έγκλημα και για εγκληματικά θέματα είναι μία από τις επτά εξειδικευμένες επιτροπές που έχουν συσταθεί ως μέτρο οικοδόμησης εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο κοινοτήτων, με τη στήριξη των Ηνωμένων Εθνών, και είναι άμεσο αποτέλεσμα συμφωνίας που επετεύχθη στις 21 Μαΐου 2008 μεταξύ των ηγετών των δύο κοινοτήτων. Πρόκειται για ένα μηχανισμό ανταλλαγής πληροφοριών και κοινών πρωτοβουλιών στον τομέα της εγκληματικότητας και των ποινικών θεμάτων.

Η Αστυνομία Κύπρου χαρακτήρισε πολύ καλή τη συνεργασία με τις άλλες αρμόδιες κυβερνητικές υπηρεσίες και με τη διοίκηση της ΠΚΒ.

Ανατολική Περιοχή Κυρίαρχων Βάσεων (ΑΠΚΒ)

Γενικά, η παράνομη μετανάστευση μέσω της ΑΠΚΒ μειώθηκε κατά την περίοδο αναφοράς. Αξιωματικοί της ΠΚΒ χαρακτηρίζουν εξαιρετική τη συνεργασία μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Υπηρεσίας Τελωνείων και Μετανάστευσης της ΠΚΒ στον τομέα αυτό. Κατά την περίοδο αναφοράς, απαγορεύθηκε η είσοδος σε 953 άτομα, στην πλειονότητά τους τούρκοι πολίτες που κατοικούν σε περιοχές οι οποίες δεν τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης . Άλλοι αλλοδαποί ήταν τουρίστες από τον Καναδά, την Ουκρανία, τις ΗΠΑ, την Αυστραλία, τη Ρωσία, το Ιράν και την Ιορδανία, οι οποίοι εισήλθαν από το βόρειο τμήμα της Κύπρου. Τα άτομα αυτά προωθήθηκαν στο σημείο Άγιος Δομίτιος της Λευκωσίας προκειμένου να γίνουν οι διατυπώσεις εισόδου τους στην Κυπριακή Δημοκρατία.[8]

Συνελήφθησαν συνολικά 13 λαθρομετανάστες εντός της ΑΠΚΒ [9], εκ των οποίων οκτώ είχαν εισέλθει νομίμως στις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης, αλλά παρέμειναν και μετά τη λήξη των θεωρήσεών τους. Οι υπόλοιποι 5 εισήλθαν στη νήσο από το βόρειο τμήμα της Κύπρου και διέσχισαν παρανόμως τη Γραμμή.

Πέραν των σημείων διέλευσης, για την αντιμετώπιση της λαθρομετανάστευσης η αστυνομία της ΠΚΒ πραγματοποιεί μη τακτικές περιπολίες, αναλόγως του κινδύνου και βάσει των πληροφοριών που διαθέτει. Οι περιπολίες αυτές συμπληρώνονται με περιπολίες από τις τελωνειακές και στρατιωτικές υπηρεσίες της ΠΚΒ.

Είναι ιδιαίτερα δύσκολο να ελεγχθούν διάφορα "μη εγκεκριμένα σημεία διέλευσης" μέσα ή κοντά στο χωριό *Πέργαμος* (το οποίο βρίσκεται εν μέρει στην ΠΚΒ και εν μέρει στο βόρειο τμήμα της Κύπρου), τα οποία χρησιμοποιούνται ακόμη από κατοίκους της περιοχής και γεωργούς. Όπως αναφέρεται στις προηγούμενες εκθέσεις για την πράσινη γραμμή, αυτά τα "μη εγκεκριμένα σημεία διέλευσης" εξακολουθούν να προκαλούν ανησυχία. Το ζήτημα αυτό πρέπει να αντιμετωπισθεί επειγόντως από την ΠΚΒ σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 5 παράγραφος 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 3 της πράξης προσχώρησης του 2003.[10]

---

8 Μεταξύ άλλων: από Τουρκία: 721, από Καναδά: 51, από Ουκρανία: 24, από ΗΠΑ: 23, από Αυστραλία: 12, από Ρωσία:10, από Ιράν:7, από Ιορδανία:7

9 Από Κίνα: 3, από Νιγηρία: 3, από Ινδία: 2, από Πακιστάν:1, από Μπαγκλαντές: 1, από Νεπάλ: 1, από Ιράν: 1, από Τουρκία: 1

10 ΕΕ L 236 της 23.9.2003, σ. 940

2. ΔΙΕΛΕΥΣΗ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

2.1. Αξία των εμπορικών συναλλαγών

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1480/2004 της Επιτροπής[11], το Τουρκοκυπριακό Εμπορικό Επιμελητήριο (εφεξής: ΤΚΕΕ), καθώς και οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας, ανακοίνωναν κάθε μήνα το είδος, τον όγκο και την αξία των εμπορευμάτων για τα οποία εκδόθηκαν παραστατικά έγγραφα. Και στις δύο εκθέσεις περιλαμβάνονται τα εμπορεύματα τα οποία διαμετακομίστηκαν στις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης μέσω των σημείων διέλευσης *Περγάμου* και *Στροβιλίων*, οι οποίες τελούν υπό την εποπτεία της διοίκησης της ΠΚΒ.

Σύμφωνα με εκθέσεις του τουρκοκυπριακού εμπορικού επιμελητηρίου (ΤΚΕΕ), η συνολική αξία των εμπορευμάτων για τα οποία εκδόθηκαν παραστατικά κατά την περίοδο αναφοράς ανήλθε σε 5.312.798 ευρώ, ενώ η αξία των εμπορευμάτων που πραγματικά διακινήθηκαν ήταν 4.503.793 ευρώ[12].

Σύμφωνα με τις εκθέσεις που παρασχέθηκαν από τις αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας, η συνολική εμπορική αξία των εμπορευμάτων που πραγματικά διήλθαν από τη Γραμμή συνέχισε να μειώνεται κατά ποσοστό 1,5%, από 3.920.930 ευρώ την προηγούμενη περίοδο σε 3.861.834 ευρώ[13], κυρίως λόγω της σημαντικής υποχώρησης στο εμπόριο γεωμήλων. Σε προηγούμενες περιόδους αναφοράς από το 2007 και μετά, τα γεώμηλα αποτελούσαν το σημαντικότερο μεμονωμένο προϊόν στο εμπόριο διαμέσου της Πράσινης Γραμμής (έως 30% του συνολικού εμπορίου). Ωστόσο, λόγω των αντίξοων καιρικών συνθηκών την άνοιξη 2010 και της έλλειψης πιστοποιημένων σπόρων γεωμήλων για τη δεύτερη καλλιέργεια, οι συναλλαγές γεωμήλων περιορίστηκαν σε μικρής έκτασης αποστολές (€166.320) τον Νοέμβριο. Ως εκ τούτου, οι συναλλαγές γεωμήλων αποτέλεσαν το 4% μόνο του συνολικού όγκου εμπορικών συναλλαγών κατά την εν λόγω περίοδο αναφοράς.

Μολονότι δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΚΠΓ, το εμπόριο από τις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης προς το βόρειο τμήμα της Κύπρου αυξήθηκε σημαντικά σε 728.578 ευρώ κατά την περίοδο αναφοράς (έναντι 408.414 ευρώ) κατά την ίδια περίοδο το 2009, σύμφωνα με στοιχεία του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Κύπρου. Το εμπόριο από τις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης προς το βόρειο τμήμα της Κύπρου αντιστοιχεί ως εκ τούτου στο 19% του εμπορίου προς την αντίθετη κατεύθυνση (10% κατά την προηγούμενη περίοδο αναφοράς).

Η τουρκοκυπριακή κοινότητα εξακολουθεί να εφαρμόζει εμπορικό σύστημα το οποίο "αντανακλά", καταρχήν, τους περιορισμούς του ΚΠΓ. Ωστόσο, αυτό το εμπορικό καθεστώς δεν εφαρμόζεται πάντα με συνέπεια, γεγονός που καθιστά δύσκολη την ανάπτυξη βιώσιμων εμπορικών σχέσεων. Ο κύριος λόγος τον οποίο επικαλείται δημοσίως η τουρκοκυπριακή πλευρά είναι η προστασία των τοπικών επιχειρήσεων.

---

11 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1480/2004 της Επιτροπής της 10ης Αυγούστου 2004, ΕΕ L 272 της 20.8.2004, σ. 3.

12 Βλ. παραρτήματα I, II και III της παρούσας έκθεσης

13 0,06% των συνολικών εισαγωγών της Κυπριακής Δημοκρατίας (6.461 εκατ. το 2010, πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου)

2.2. Είδος εμπορευμάτων

Από τον Μάιο 2010 έως τον Δεκέμβριο 2010, προϊόντα πετρωμάτων, όπως μάρμαρα, τούβλα και λίθοι αντιστοιχούσαν στον μεγαλύτερο όγκο εμπορίου, ακολουθούμενα από τα νωπά ψάρια και τα κατασκευαστικά υλικά.[14]

Το 96% των εμπορικών συναλλαγών διαμέσου της Γραμμής αντιστοιχούσε στο εμπόριο εντός της νήσου. Το υπόλοιπο 4% πωλήθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο ως παλιοσίδηρα (χαλκός, αλουμίνιο, χάλυβας) αξίας 17.693 ευρώ και στην Ινδία απορρίμματα χάλυβα (σκραπ) αξίας of 123.788 ευρώ. Για τις συναλλαγές αυτές ήταν υποχρεωτική η συμμετοχή μιας επιχείρησης εγγεγραμμένης στις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης όσον αφορά τις συναλλαγές εντός της ΕΕ και τις διατυπώσεις εξαγωγής σε τρίτες χώρες.

2.3. Παρατυπίες

Κατά την περίοδο αναφοράς, οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας κοινοποίησαν 9 υποθέσεις παρατυπιών με συνολική εμπορική αξία 15.900 ευρώ. Τα σχετικά εμπορεύματα δεν έλαβαν άδεια να διασχίσουν τη Γραμμή για διάφορους διοικητικούς λόγους (ποσότητα ή φύση των εμπορευμάτων διαφορετική των παραστατικών ή ελλιπή παραστατικά).

Σε δύο περιπτώσεις εντοπίστηκαν σημαντικές ποσότητες φυτοφαρμάκων σε λαχανικά που θα πωλούνταν πέραν της Γραμμής. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενημέρωσε αμέσως το Τουρκοκυπριακό Εμπορικό Επιμελητήριο σχετικά με τα περιστατικά αυτά. Σύμφωνα με όσα ανακοίνωσε το ΤΚΕΕ, θα ληφθούν μέτρα ώστε να αποφευχθούν παρόμοια περιστατικά στο μέλλον.

2.4. Εναπομένοντα εμπόδια και δυσχέρειες όσον αφορά την κυκλοφορία εμπορευμάτων

Εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια στο εμπόριο διαμέσου της Πράσινης Γραμμής. Όπως αναφέρθηκε και στην προηγούμενη έκθεση, το ζήτημα της διέλευσης των τουρκοκυπριακών φορτηγών στις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης δεν έχει ακόμα επιλυθεί ικανοποιητικά. Κατά την άποψη της Επιτροπής, η ελευθέρωση της κυκλοφορίας τουρκοκυπριακών οχημάτων επαγγελματικής χρήσεως θα συνέβαλε στην οικονομική ανάπτυξη της τουρκοκυπριακής κοινότητας. Εντούτοις, οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας έχουν εκφράσει μεταξύ άλλων και ανησυχίες ως προς την ασφάλεια του οδικού δικτύου, αλλά έχουν επίσης διατυπώσει την προθυμία τους να συνεργαστούν με την Επιτροπή ώστε να εξευρεθεί βιώσιμη λύση.

Δεν μπορεί να αναφερθεί πρόοδος ούτε και για άλλους τομείς του εμπορίου. Όπως και κατά το παρελθόν, οι τουρκοκύπριοι εμπορευόμενοι εξακολουθούν να αναφέρουν δυσχέρειες στον εφοδιασμό των καταστημάτων με προϊόντα τους και στη διαφήμιση των προϊόντων και των υπηρεσιών τους μέσω του Τύπου των περιοχών που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης. Οι δυσχέρειες αυτές αντανακλούν τη γενικευμένη απροθυμία των Ελληνοκυπρίων να αγοράζουν προϊόντα που φέρουν τουρκοκυπριακό σήμα και, ως τέτοιες, συνιστούν ψυχολογικό φραγμό στο εμπόριο. Εντούτοις, το εμπόριο μεταξύ των δύο κοινοτήτων, εκτός του εμπορίου διαμέσου της Πράσινης Γραμμής, είναι αρκετές φορές μεγαλύτερο χωρίς όμως να υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για την περίοδο αναφοράς. Το λαθρεμπόριο διαμέσου της Γραμμής έχει μεν περιοριστεί και άλλο, όμως παραμένει διαδεδομένο ως αποτέλεσμα της

[14] Βλ. παραρτήματα IV και V της παρούσας έκθεσης

γεωγραφικής διαμόρφωσης της Γραμμής, η οποία προσφέρεται για παράνομες δραστηριότητες σε όλο το μήκος της. Επιχειρήσεις διενέργειας ελέγχων πραγματοποιούνται σε περιοχές πλησίον της Γραμμής, κυρίως για την αντιμετώπιση εποχικών θεμάτων, όπως η μεταφορά κυνηγιού / αγρίων πτηνών ή πυροτεχνημάτων (επίσης μέσω της ΑΠΚΒ) προς τις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης. Άλλα προϊόντα που έχουν κατασχεθεί είναι, μεταξύ άλλων, τσιγάρα, οινοπνευματώδη, νωπά ψάρια και σαλιγκάρια σε εμπορικές ποσότητες, καθώς και υφάσματα απομίμησης. Ωστόσο, σύμφωνα με τις αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας, ο όγκος του λαθρεμπορίου έχει μειωθεί λόγω των περιορισμένων διαφορών στις τιμές. Οι περιπολίες που πραγματοποιεί η Αστυνομία Κύπρου, καθώς και η ΑΠΚΒ, έχουν διπλό σκοπό: την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου και τον έλεγχο της λαθρομετανάστευσης. Οι ποινικές υποθέσεις λαθρεμπορίου που εκδικάσθηκαν στα πρωτοδικεία ήταν 12 το 2008, 11 το 2009 και 9 το 2010 (κατά την τρέχουσα περίοδο αναφοράς). Παρατηρήθηκε αύξηση του λαθρεμπορίου τσιγάρων τον Δεκέμβριο 2010, όταν οι τιμές των τσιγάρων στις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης αυξήθηκαν κατά 50 λεπτά του ευρώ.

Τα περισσότερα εμπορεύματα εντοπίσθηκαν στα εγκεκριμένα σημεία διέλευσης: στην Πύλα, στην ΠΚΒ, στην ουδέτερη ζώνη κοντά στην Ζώδια και στην Ποταμιά.

Όσον αφορά τον κατά παράδοση εφοδιασμό του τουρκοκυπριακού πληθυσμού του χωριού Πύλα, το οποίο βρίσκεται στην ουδέτερη ζώνη (άρθρο 4 παράγραφος 10 του ΚΠΓ), οι ποσότητες των κατασκευαστικών υλικών, των ψαριών, των τσιγάρων κ.λπ. παρακολουθούνται και καταγράφονται από τη διοίκηση της ΠΚΒ.

2.5. Διευκόλυνση του εμπορίου

Η Επιτροπή εξακολουθεί να αναζητά τρόπους για την ενίσχυση του εμπορίου διαμέσου της Πράσινης Γραμμής. Θα μπορούσε να εκδοθεί απόφαση της Επιτροπής για άρση της απαγόρευσης που προβλέπει ο κανονισμός για την Πράσινη Γραμμή, ώστε να επιτρέπεται το εμπόριο με πρόσθετα νέα γεωργικά προϊόντα, με κύρια έμφαση στα γαλακτοκομικά προϊόντα (γάλα και τυρί, γιαούρτι, ορό γάλακτος), εάν αποφανθεί θετικά η αποστολή ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων οι οποίοι ελέγχουν εάν τα γαλακτοκομικά προϊόντα είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της ΕΕ. Άλλα προϊόντα για τα οποία έχει εκδηλώσει ενδιαφέρον το Τουρκοκυπριακό Εμπορικό Επιμελητήριο είναι τα ρόδια, τα ψάρια ιχθυοκαλλιέργειας και τα σαλιγκάρια.

Κατά την περίοδο αναφοράς, η Επιτροπή εγκαινίασε επίσης τη διαδικασία τροποποίησης των κανόνων εφαρμογής[15] του ΚΠΓ ώστε να καταργηθεί η υποχρέωση να καλλιεργούνται τα γεώμηλα απευθείας από πιστοποιημένους σπόρους γεωμήλου. Η τροποποίηση αυτή θα επέτρεπε το εμπόριο γεωμήλων από σπόρους γεωμήλου αγροκτήματος που παράγονται υπό τον έλεγχο των ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων σε φυτοϋγειονομικά θέματα τους οποίους διορίζει η Επιτροπή, να παρέχει τις αναγκαίες εγγυήσεις όσον αφορά τα στοιχεία ταυτότητας και την υγειονομική κατάσταση αυτής της δεύτερης καλλιέργειας.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί σε προηγούμενες εκθέσεις, ο έλεγχος της Πράσινης Γραμμής στα εγκεκριμένα σημεία διέλευσης είναι ικανοποιητικός. Κατά την περίοδο αναφοράς, ο αριθμός

---

15 Άρθρο 3 παρ. 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1480/2004 της Επιτροπής της 10ης Αυγούστου 2004.

των συλληφθέντων λαθρομεταναστών επιβεβαίωσε την κατιούσα τάση, όμως οι παράνομες διελεύσεις από υπηκόους τρίτων χωρών εξακολουθούν να αποτελούν ανησυχητικό φαινόμενο. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η περαιτέρω ενίσχυση από την Κυπριακή Δημοκρατία και τη διοίκηση της Περιοχής των Κυρίαρχων Βάσεων της επιτήρησης της Γραμμής στα σημεία διέλευσης θα συμβάλει σημαντικά στην αντιμετώπιση του προβλήματος της λαθρομετανάστευσης. Η Κυπριακή Δημοκρατία αποφεύγει προσεκτικά να λάβει οποιοδήποτε μέτρο που θα μπορούσε ενδεχομένως να προσδώσει στη Γραμμή τον χαρακτήρα εξωτερικού συνόρου.

Τα μη εγκεκριμένα σημεία διέλευσης στις περιοχές της ΠΚΒ εξακολουθούν να δημιουργούν ανησυχίες. Όπως τονίστηκε ήδη σε προηγούμενες εκθέσεις, το ζήτημα αυτό πρέπει να αντιμετωπισθεί επειγόντως από την ΠΚΒ.

Κατά την τρέχουσα περίοδο αναφοράς, η αξία του εμπορίου διαμέσου της Γραμμής μειώθηκε ελαφρά για δεύτερη κατά σειρά φορά από την έναρξη ισχύος του κανονισμού για την Πράσινη Γραμμή το 2004 (κατά -1,5% σε 3.861.834 εκατ. ευρώ έναντι 3.920.930 εκατ. ευρώ της αντίστοιχης προηγούμενης περιόδου) δεδομένου ότι η παγκόσμια οικονομική κρίση επηρεάζει ακόμα την κυπριακή οικονομία. Άλλος λόγος αυτής της μείωσης ήταν η υποχώρηση του εμπορίου γεωμήλων. Με εξαίρεση το εμπόριο γεωμήλων, τον μεγαλύτερο όγκο εμπορίου αντιπροσώπευαν τα προϊόντα πετρωμάτων, τα νωπά ψάρια και τα οικοδομικά υλικά. Το συνολικό επίπεδο των εμπορικών συναλλαγών διαμέσου της Γραμμής παραμένει περιορισμένο, ιδίως λόγω του περιορισμένου πεδίου εφαρμογής του ίδιου του κανονισμού.

Κατά την περίοδο αναφοράς, εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια στο εμπόριο. Τα τουρκοκυπριακά εμπορικά οχήματα, και ιδίως τα φορτηγά οχήματα άνω των 7,5 τόνων και λεωφορεία μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα σε ολόκληρο το νησί μόνο αν οι άδειες οδήγησης και τα πιστοποιητικά τεχνικού ελέγχου έχουν εκδοθεί στις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης. Δεν μπορεί ακόμα να αναφερθεί περαιτέρω πρόοδος σχετικά με άλλους μη δασμολογικούς φραγμούς στο εμπόριο.

Από ό,τι φαίνεται, τέλος, το λαθρεμπόριο διαμέσου της Γραμμής, παρόλο που μειώθηκε, εξακολουθεί να είναι διαδεδομένο.

Το γενικό συμπέρασμα είναι ότι ο κανονισμός για την Πράσινη Γραμμή εξακολουθεί να αποτελεί μια ρεαλιστική βάση που επιτρέπει τη διέλευση των προσώπων και των εμπορευμάτων προς και από τις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί την εφαρμογή του κανονισμού.